

Rectoria de Gisclareny

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al capdamunt del veïnat del Roser a sota de la Gargallosa i orientada a sud dominant el clot del pou
Emplaçament	Pista de Bagà a Gisclareny PK.13 seguir direcció veïnat del clot i del Roser on és al costat
Alçada:	1339,8
Coordenades:	
Latitud:	42.2499
Longitud:	1.78652
UTM Est (X):	399896
UTM Nord (Y):	4678236

Classificació

Número de fitxa	08093 - 102
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVII-XIX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Fins els anys '80 aquest edifici estava completament abandonat i amenaçant en caure segons algunes imatges antigues.
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí, Núm. 3336
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Restringit
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	001600DG07G0001YD
Fitxes associades:	
	Nostra senyora del Roser

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

Pere Cascante i Torrella
dl., 09/09/2019 - 02:00

Descripció

Es tracta d'un notable edifici situat a l'oest de l'església del Roser que està separat per un petit carrer (un dels tres que hi ha al barri del Roser) que desemboca al davant de la porta de l'església dins al veïnat homònim. L'edifici és de planta rectangular de tres crugies format per una planta baixa, un primer pis i un sota teulada o golfes cobertes amb teulada a dues vessants de teula ceràmica àrab i amb el carener perpendicular a la façana principal que s'orienta a migdia i on s'obre també una de les portes d'entrada, ja que la principal es situa a la façana est des del carreró. Està assentada damunt d'una terrassa artificial mirant a la vall de Saldes i al pas del "grau". En quant a la distribució de es seves façanes hi ha un predomini del massís en totes elles llevat de la façana que s'orienta a migdia on s'hi obre una interessant eixida amb balcons de fusta sostinguts per dos pilars de fusta i coberta amb teulada a un sol vessant de teula ceràmica damunt de cavalls i llates de fusta. Hi donen accés dues balconeres accessibles des del primer pis on hi ha la sala principal que coincideixen amb dues portes de la planta baixa i dues finestres rectangulars a les golfes. La façana lateral hi ha oberta la porta d'entrada flanquejada per una finestra rectangular protegida per una reixa de forja de factura tadana i dues finestres més a l'alçada del primer pis. La façana nord és completament cega i la de ponent es resol amb tres obertures rectangulars a l'alçada del primer i segon pis. L'aparell constructiu és de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç de color ocre i col·locats en filades més aviat irregulars i algunes shoritzontals. Únicament són amb aparell de pedra picada les cantonades i els muntants d'algunes de ñes obertures de la planta baixa. Cal destacar-ne la cornisa que corona les façanes a base de blocs de pedra tosca en forma de bisell i donant-li una imatge molt característica. No s'ha pogut accedir al seu interior. Adossat a ponent hi ha un cos d'una sola planta i cobert amb teulada a un sol vessant que s'empra com a magatzem i cal destacar que la rectoria està comunicada amb l'església del Roser mitjançant un passadís cobert sostingut mitjançant una llinda de fusta pel damunt del carrer. Es tracta d'un notbale edifici que guarda els valors tradicionals i característics de les masies del terme de Gisclareny

Observacions:

L'aparença de la rectoria és més pròpia a la d'una masia com Cal Jovell, Cal Prim, cal Tor, Cal Tesconet amb àmplies eixides de fusta oberres a la façana sud, coberta a dues vessants, de tres crugies i amb una cornisa de pedra tosca a manera de ràfec de la mateixa factura que la de Santa Magdalena de Faia, Sant Martí del Puig, entre altres. L'estructura d'eixides de dues plantes oberta a la façana de migdia o llevant és similar a la de les grans cases com ara Cal Jovell, cal Prim, Cal Tor o algunes cases del veïnat del coll de la Bena.

Història

L'origen d'aquest edifici possiblement es remunta en época medieval quan al costat de l'església del Roser hauria existit algun tipus de construcció, per ara completament desapareguda. L'edifici que ens ha arribat als nostres dies sembla correspondre a una obra de mitjans del segle XVII o principi del XVIII, coincidint amb el canvi i trasllat de la parròquia de Gisclareny al veïnat del Roser. L'origen de les rectories es remuntaria arran de la reforma eclesiàstica portrada a terme arran del concili de Trento. De fet en aquest concili s'estableixen un seguit de canvis litúrgics com per exemple la defunció de la confessió com a sagrament i l'obligació de la confessió i comunió anuals que donava un cert poder als clergues per sobre dels seus

feligresos. A més l'establiment de de l'anima del purgatori i l'obsessió per a la mort donava un cert poder als clergues que juntament amb l'enfortiment del celibat diferenciava el clergat respecte la resta dels feligresos. Val a dir que es va posar en èmfasi la formació de rectors que els diferenciava de la resta atès que tenien coneixements de lectura i escriptura i això mostrava encara més la seva diferenciació social. Aquest fet juntament amb l'accés a la recapatació de rendes i impostos la vinculava amb el poder i l'estat. L'església de l'època moderna establia un triple control, el financer basat en la recaptació dels censos i primícies; el control administratiu dels individus a partir dels set llibres sacramentals i el control de les seves relacions socials mitjançant les parròquies. El centre on es portaven a terme aquestes tasques eren les rectories que s'erigiren al costat de l'església. Aquest en seria el cas de Gisclareny on hi consta un rector instal·lat el 1782 a l'emplaçament actual declarava uns ingressos nets de 350 lliures anuals (Martín, 2005 p. 28-29). Els anys anteriors la rectoria era a sant Miquel. A més més al tenir una majoria de població bàsicament analfabeta, el rector era l'únic que sabia llegir, fet que tribem moltes vegades actuant an funció de notari i escriptent. Aquest fort prestigi social el vinculava amb les famílies més prestigioses i benestants que en el cas de Gisclareny corresponia a les famílies de Josep Tor de Cal Corominas o els Bover de la gran masoveria del Puig. En el cadastre de 1776, la rectoria esmentada com a "comuns rectoria" pagava 10 sous i 6 diners de cadastre reial. En quant als rectors de la parròquia del Roser, pensem que el primer que ocupà l'emplaçament del lloc existent t en seria Josep Tor (1689-1710) que intercanviava aquesta rectoria amb la de Sant Miquel i el seguiria Francesc Bassa, (1710-17), Julià i Martí Bover (1717-1780), Miquel Cabanes (1782-1802), Francesc Curriu (1806-1810), Pere Cdony (1810-1813), Josep Vilaró (1815-1819), Josep Sala (1821-23), Josep Segret (1837), Josep Badia (1847), Jaume Clotet (1849-63), Joan Marlans (1865-66), Miquel Rotllan (1866-96), Jaume Torné (1896-98) i Lluís Quer (1899-1904) entre els més importants. (Martín, E; 2005. Annex. 17). La rectoria també va jugar un paper important en la compra de terres a canvi de censals (Martín, 2005, p.30). La rectoria va ser abandonada per la guerra civil (1936-1939) i després va ser restaurada com a segona residència Consta que de tot aquest munt de rectors Josep Tor i Francesc Pujol en van ser els fundadors de la causa Pia (Martín. P.34)

Bibliografia

- CABALLÈ I CANTALAPIEDRA, F (1996). Les tres-centes cases de Giscareny. Columna Albí. P.25.
MARTIN, E (2005). Una mirada sobre la història de Gisclareny. P.33-38.
GENERALITAT DE CATALUNYA. Inventari de Patrimoni arquitectònic (IPA). Fitxa núm. 3336 SERRA i VILARÓ , J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibres I, II i III.
ADS (Arxiu Diocesà de Solsona). Carpeta de Gisclareny i
ACA (Notarials. Bagà) publicats per Martín,
AHG. Cadastre de 1776.
ACBR (Comptadoria de les hipotecas. Manuals 1768-1779)

